

pogosto okoljski in družbeni cilji pomembnejši. Zato je treba posebno skrb nameniti mladim – prenosu znanja in spodbujanju k aktivnejšemu sodelovanju. Ker gre za generacije, ki (večinoma) nimajo več stika z zgodovinskimi izkušnjami o poslanstvu in skupnostnem delovanju agrarnih skupnosti, je za njihovo aktivacijo treba oblikovati novo strategijo razvoja in popularizacije vloge agrarne skupnosti. Ker so kmetijska in gozdna zemljišča agrarnih skupnosti večinoma težko dostopna, gorata, vključujejo gozdne pašnike z velikimi strminami ali so del zavarovanih območij, je njihov prihodnji razvoj zelo pomemben zlasti z vidika trajnostnega upravljanja z naravnimi viri za zagotavljanje vseh vrst ekosistemskih storitev.

Skupna lastnina kmetijskih in gozdnih zemljišč ter agrarne skupnosti kot nosilci skupnostnega gospodarjenja z njimi so osrednja tematika obsežnega zbornika, ki sicer ne vključuje vseh obstoječih agrarnih skupnosti v Sloveniji. Zbrano gradivo nakazuje veliko raznolikost v načinu upravljanja z zemljišči agrarnih skupnosti. Pričujoči zbornik ima tako splošno izobraževalno vlogo ali pa vam bo zanimiv vodnik pri terenskem spoznavanju slovenskih pokrajin, ki so razvile posebne načine povezanosti in prožnosti, lahko je v pomoč odločevalcem pri razmisleku o bodočem razvoju upravljanja skupne lastnine.

Irma Potočnik Slavič

MESEC PROSTORA 2022

Kako konflikti na podeželju spodbujajo iskanje rešitev in razvoj?

Mesec prostora je pobuda Ministrstva za okolje in prostor, ki se vsako leto prične z obeležitvi Svetovnega dneva habitata (prvi ponedeljek v oktobru). Namenjena je osvetlitvi tem trajnostnega prostorskega in urbanega razvoja ter načrtovanja in urejanja prostora, arhitekture in gradnje. Mesec prostora je letos potekal že deveto leto zapored, tokrat pod sloganom »Kje bi pa ti živel?«, s katerim želi Ministrstvo poudariti vlogo načrtovanja in urejanja prostora za ustvarjanje privlačnih, zdravih, udobnih, varnih in prijetnih bivalnih pogojev v mestih in na podeželju ter za vse generacije. Dogodek, ki je na Oddelku za geografijo potekal v sredo, 19. oktobra, je bil posvečen podeželju in konfliktom, do katerih prihaja zaradi čedalje večjega števila funkcij in vedno več raznovrstnih uporabnikov tega prostora. Povod za izbiro teme je ciljni raziskovalni projekt "Konflikti na podeželju spodbujajo iskanje rešitev in razvoj", ki ga sofinancirata Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije.

Prvi del dogodka je bil namenjen predstavitvi rezultatov dela pri projektu, ki so ga opravili vodja projekta dr. Irma Potočnik Slavič ter Nejc Bobovnik, Sara Mikolič, dr.

Špela Guštin, dr. Mojca Foški in dr. Andrej Udovč. Projekt je temo konfliktov na podeželju obravnaval celovito in usmerjeno v iskanje rešitev. Za lažje razumevanje ozadja konfliktov so bile opredeljene in analizirane tudi ključne gonilne sile in dejavniki, ki lahko generirajo pojavljanje konfliktov. Konflikti na podeželju pogosto odmevajo tudi v medijih, kar se je tekom projekta podrobneje raziskalo z analizo časopisnih člankov. Predstavljena je bila tudi izobraževalna igra PodeŽELJE, s pomočjo katere si lažje predstavljamo vpliv posegov v prostor na videz pokrajine in dojemanje deležnikov. Z različnimi aktivnostmi med projektom se je potrdilo, da imajo različni akterji na konflikte zelo različne poglede in jih dojemajo na različne načine. To je pomembno upoštevati pri poskusih njihovega reševanja ali preprečevanja. Pri reševanju konfliktov je izjemno pomembna tudi lokalna skupnost, potrebna pa bi bila tudi večja aktivnost državnih organov. Poleg dobrega poznavanja celotnega procesa nastajanja in pojava konflikta je bil izpostavljen pomen dobre komunikacije in zgodnjega vstopa v reševanje konflikta.

Po krajšem odmoru so v drugem delu besedo dobili akterji, ki v prostoru aktivno delujejo in se s konflikti srečujejo ter jih rešujejo pri svojem vsakdanjem delu. Peter Zajc (RRA Koroška) je predstavil okoljsko problematiko voženj z motornimi vozili v naravnem okolju, kar je težava na številnih območjih. Videli smo lahko, kakšne težave lahko v prostoru povzroči zanemarjanje in ignoriranje določene tematike s strani odločevalcev, hkrati pa dobili potrditev, da se z ustrezno komunikacijo konflikte lahko

Dogodek na Oddelku za geografijo je bil v sredo, 19. oktobra in je pritegnil veliko število udeležencev (foto: L. Zaletelj).

rešuje. Še posebej veliko razburjenja in raznolikih konfliktov običajno povzročijo večji projekti, ki v prostor prinašajo večje spremembe videza pokrajine. Vzroke za konflikte pri gradnji tretje razvojne osi je predstavila dr. Maruša Goluža (GIAM ZRC SAZU). Pri tako obsežnih projektih so zato zelo pomembne kvalitetne in premišljene strokovne podlage, participacija javnosti in širša razprava o pomenu regionalnega razvoja. Mag. Darijan Krpan (BiT Planota) je na primeru Banjške planote predstavil vzpostavljanje in razvoj mrež, konzorcijev ter socialnega podjetništva kot modela za uspešno povezovanje različnih organizacij, skupin in tudi občine, kar pripomore k razreševanju in preprečevanju konfliktov. V nadaljevanju je Nela Halilović (IPoP – Inštitut za politike prostora) predstavila pomen participacije kot orodja za zmanjševanje konfliktov. Izpostavila je, da so prav konflikti ali jasno izražena stališča uporabnikov prostora lahko zelo koristni, če jim prisluhnemo in se prilagodimo. Zadnji dve predstavitvi sta bili povezani s kmetijstvom. Najprej je dr. Damijan Denac (DOPPS) osvetlil ozadje izbranih konfliktov med kmetijstvom in naravovarstvom. Opozoril je tudi na slabo delovanje nekaterih inštitucij, ki bi morale pri tem aktivno sodelovati in opravljati svoje zadolžitve, vendar tega ne počnejo. Eva Šabec Korbar (Občina Pivka) nam je za konec kot primer dobre prakse predstavila projekt PIVKA.KRAS. PRESIHA, kjer so veliko pozornosti namenjali komunikaciji z lastniki ter upravljavci zemljišč, s čimer so reševali dvome in s tem preprečevali konflikte.

Po daljšem odmoru se je dogodek nadaljeval z dvema delavnicama, ki sta bili namenjeni študentom treh fakultet, ki so partnerice pri projektu (Biotehniška fakulteta, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo in Filozofska fakulteta). Del študentov se je pod vodstvom dr. Mojce Foški, dr. Antona Perparja in Jane Breznik ukvarjal s soočanjem različnih interesov v lokalnem okolju. Drug del pa je spoznaval enostavna orodja in metode za ocenjevanje sposobnosti reševanja konflikta in prepoznavanje vlog različnih deležnikov pod vodstvom Janje Rudolf, dr. Barbare Lampič in Lee Rebernik. Obe skupini sta na tak način pridobili pomembna znanja in izkušnje, kako se v praksi lotiti reševanja konfliktov.

Dogodek je letos pritegnil več kot 100 udeležencev iz številnih inštitucij (ministrstva, občine, razvojne agencije, lokalne akcijske skupine, nevladne organizacije, inštituti). Za uspešno reševanje konfliktov so skozi celotno srečanje bili poudarjeni dobra komunikacija, participacija in sodelovanje med akterji v prostoru. Nujno je tudi dobro poznavanje procesov v ozadju konfliktov ter želja in potreb akterjev v prostoru. Za to potrebujemo širok, geografski pogled na tematiko in vključenost strokovnjakov različnih strok, kar je obogatilo tudi tokratni dogodek.

Nejc Bobovnik